

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” din TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL *MANAGEMENT*

TEZĂ DE DOCTORAT REZUMAT

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Prof. univ. dr. habil Constanța POPESCU

DOCTORAND,
Iuliana MIHAI (VASILE)

TÂRGOVIȘTE

2025

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” din TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE
ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL *MANAGEMENT***

**BULLYING-UL ÎN ORGANIZAȚIILE ȘCOLARE -
ÎNTRE CONFLICT ȘI INTERVENȚIE. MĂSURI
DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A ACESTUI
FENOMEN**

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Prof. univ. dr. habil Constanța POPESCU**

**DOCTORAND,
Iuliana MIHAI (VASILE)**

TÂRGOVIȘTE

2025

CUPRINSUL REZUMATULUI TEZEI DE DOCTORAT

MULȚUMIRI	4
CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT	5
CUVINTE-CHEIE	7
IMPORTANȚA, ACTUALITATEA, NECESITATEA, OPORTUNITATEA ȘI UTILITATEA TEMEI	8
PROBLEMATICA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE	9
STRUCTURA TEZEI DE DOCTORAT	11
CONCLUZII GENERALE	14
CONTRIBUȚII PERSONALE	16
LIMITELE CERCETĂRII	18
DIRECȚII PENTRU CERCETĂRI VIITOARE	19

MULȚUMIRI

Finalizarea acestei teze de doctorat nu ar fi fost posibilă fără sprijinul, încurajarea și implicarea unor oameni valoroși, cărora le sunt profund recunoscătoare.

În mod special, adresez mulțumiri **doamnei prof. univ. dr. habil Constanța Popescu**, coordonatoarea acestei lucrări, pentru îndrumarea constantă, pentru profesionalismul, răbdarea și exigența constructivă care au ghidat fiecare etapă a cercetării. Fără feedback-ul oferit la momentul potrivit și fără susținerea continuă, această lucrare nu și-ar fi găsit coerența și direcția necesare.

Exprim recunoștință față de cadrele didactice ale Școlii Doctorale de Științe Economice și Umaniste din cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște, care au contribuit la formarea mea academică, oferindu-mi repere teoretice și metodologice valoroase. Mulțumiri deosebite se îndreaptă către echipa proiectului „Progressio”, care a oferit contextul favorabil pentru dezvoltare profesională și pentru aprofundarea temei cercetate.

Aduc mulțumiri și tuturor profesorilor, elevilor și părinților care au făcut posibilă realizarea cercetării aplicative prin implicare deschisă și cooperantă. Participarea lor a contribuit semnificativ la validarea ipotezelor de lucru și la conturarea modelului PACE propus în această lucrare.

Nu în ultimul rând, sunt profund recunoscătoare familiei mele, care a fost alături de mine cu răbdare, susținere morală și înțelegere, în special în perioadele dificile. Fără echilibrul și sprijinul lor, acest efort nu ar fi fost dus până la capăt.

Această lucrare este, în mod real, rezultatul unei colaborări extinse, iar fiecare contribuție, fie ea științifică, emoțională sau logistică, a fost esențială. Mulțumesc tuturor celor care cred că educația este un spațiu al transformării și al binelui comun.

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

INTRODUCERE

CAPITOLUL 1: MANAGEMENTUL CONFLICTELOR-REPERE GENERALE

- 1.1. Definirea conceptului de conflict
- 1.2. Elementele conflictului
- 1.3. Tipologii ale conflictului
- 1.4. Abordări ale conflictului
- 1.5. Teorii referitoare la managementul conflictului
 - 1.5.1. Rădăcini sociologice ale teoriei conflictului
 - 1.5.2. Conflictul funcțional și apariția managementului conflictelor
 - 1.5.3. Cele trei paradigme ale managementului conflictului
 - 1.5.4. Aplicații moderne și teoria secvențială
- 1.6. Conflictul în mediul educațional

Concluzii parțiale

CAPITOLUL 2: CONFLICT vs. BULLYING

- 2.1. Conflictul și fenomenul bullying – asemănări și deosebiri
- 2.2. Definirea conceptului de bullying
- 2.3. Stadiul actual al cunoașterii fenomenului bullying
- 2.4. Tipologia bullying-ului
- 2.5. Manifestări asociate fenomenului bullying
- 2.6. Actori ai fenomenului bullying
 - 2.6.1. Agresorul - caracteristici psihocomportamentale
 - 2.6.2. Victima - caracteristici psihocomportamentale
 - 2.6.3. Martorul - actor-cheie în cadrul bullying-ului
- 2.7. Bullying-ul în mediul educațional

Concluzii parțiale

CAPITOLUL 3: PARTENERI EDUCAȚIONALI ÎMPOTRIVA BULLYING-ULUI

- 3.1. Școala
- 3.2. Familia
- 3.3. Psihoterapeutul
- 3.4. Poliția
- 3.5. Implicarea ONG-urilor
- 3.6. Alți parteneri din comunitate

Concluzii parțiale

CAPITOLUL 4: PREZENTAREA MEDIULUI EDUCAȚIONAL DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

4.1. Structura rețelei școlare

4.2. Caracteristici ale populației școlare și ale personalului didactic

4.3. Analiza cazurilor de violență înregistrate în mediul educațional din județul Dâmbovița

Concluzii parțiale

CAPITOLUL 5: CERCETAREA EMPIRICĂ PRIVIND IDENTIFICAREA FENOMENULUI BULLYING ȘI IMPACTUL ACESTUIA ASUPRA ELEVILOR ÎN ORGANIZAȚIILE ȘCOLARE DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

5.1. Fundamentarea cercetării

5.1.1. Motivația cercetării

5.1.2. Scopul și obiectivele cercetării

5.1.3. Întrebările de cercetare

5.1.4. Ipotezele cercetării

5.1.5. Importanța și relevanța cercetării în contextul local

5.2. Metodologia cercetării

5.2.1. Tipul de cercetare

5.2.2. Instrumente de cercetare

5.2.3. Eșantionul cercetării

5.2.4. Etapele desfășurării cercetării

5.3. Prelucrarea și analiza rezultatelor cercetării

5.3.1. Prezentarea generală a instrumentelor aplicate și a caracteristicilor demografice ale respondenților

5.3.2. Analiza răspunsurilor elevilor

5.3.3. Analiza răspunsurilor cadrelor didactice

5.3.4. Analiza răspunsurilor părinților

5.3.5. Analiza comparativă între cele trei categorii de respondenți

Concluzii cercetării

CAPITOLUL 6: IDENTIFICAREA UNOR MĂSURI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A BULLYING-ULUI ȘI ELABORAREA MODELULUI PACE ÎN ORGANIZAȚIILE ȘCOLARE

6.1. Importanța prevenirii fenomenului bullying

6.2. Consiliere educațională în prevenirea și combaterea bullying-ului

6.3. Managementul emoțional

6.4. Model managerial (conceptual și operațional) în vederea prevenirii și combaterii bullying-ului în organizațiile școlare (modelul PACE)

6.4.1. Parteneriatulul

6.4.2. Autocontrolul

6.4.3. Comunicarea asertivă

6.4.4. Empatia

6.5. Model matematic conceptual pentru prevenirea bullying-ului în organizațiile școlare (modelul PACE extins)

6.6. Direcții instituționale și educaționale pentru consolidarea unui climat școlar sigur și incluziv

Concluzii parțiale

CONCLUZII GENERALE

CONTRIBUȚII PERSONALE

LIMITELE CERCETĂRII

DIRECȚII PENTRU CERCETĂRI VIITOARE

BIBLIOGRAFIE

LISTA DE FIGURI

LISTA DE TABELE

LISTA DE ANEXE

ANEXE

CUVINTE-CHEIE

Bullying, managementul conflictelor, conflict, organizații școlare, comportamente agresive, cyberbullying, prevenire, combatere, model PACE, parteneriat, autocontrol, comunicare asertivă, empatie, măsuri anti-bullying

IMPORTANȚA, ACTUALITATEA, NECESITATEA, OPORTUNITATEA ȘI UTILITATEA TEMEI

Conflictul este o componentă intrinsecă a relațiilor umane, iar gestionarea sa corespunzătoare poate avea un rol esențial în dezvoltarea socială și personală. Totuși, formele disfuncționale ale conflictului – precum bullying-ul – pot afecta profund climatul educațional, relațiile interpersonale și evoluția psiho-emoțională a copiilor și adolescenților. Fenomenul bullying nu reprezintă un simplu conflict între egali, ci o relație dezechilibrată de putere, marcată de intenția deliberată și repetitivă de a produce suferință, dominare sau excludere, în forme verbale, fizice, relaționale sau digitale.

Actualitatea temei este subliniată de extinderea agresiunii în mediul virtual (cyberbullying), de intensificarea atenției instituționale asupra fenomenului și de poziționarea României pe locuri fruntașe în Europa în ceea ce privește prevalența bullying-ului în organizațiile școlare, conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății. În ciuda progreselor legislative – introducerea termenului de bullying în Legea Educației Naționale, adoptarea unor norme metodologice și constituirea Grupurilor de Acțiune Anti-bullying – se mențin disfuncționalități în aplicare, lipsa formării specializate și un deficit al strategiilor integrate de prevenție.

Necesitatea cercetării derivă din aceste realități: din impactul dovedit al bullying-ului asupra stării de bine a elevilor, din dificultatea diferențierii între conflict și agresiune sistematică, precum și din lipsa unor modele de intervenție coerente, validate științific și adaptate contextului educațional românesc.

Oportunitatea temei este susținută și de interesul crescut manifestat la nivel internațional pentru înțelegerea și combaterea acestui fenomen, dar și de inițiativele locale în care s-a implicat autorul tezei – printre care participarea la programul Erasmus+ „Who Let the Bullies Out?” și organizarea de cursuri pentru cadre didactice în județul Dâmbovița.

Utilitatea lucrării constă în caracterul său aplicativ și integrativ: cercetarea oferă o analiză empirică a percepțiilor elevilor, părinților și cadrelor didactice asupra bullying-ului, propune un model teoretic original (PACE), fundamentează un model conceptual matematic și formulează direcții strategice pentru intervenții instituționale și educaționale. Prin abordarea sa multidisciplinară – ce îmbină elemente din managementul conflictelor, psihologie, sociologie, drept și științele educației – teza oferă un cadru viabil pentru dezvoltarea unor politici publice și intervenții sustenabile, în vederea cultivării unui climat școlar sigur, echitabil și incluziv.

PROBLEMATICA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Scopul general al cercetării constă în analiza complexă a impactului fenomenului bullying în mediul educațional preuniversitar, cu accent pe județul Dâmbovița, din perspectiva elevilor, cadrelor didactice și părinților, în vederea identificării unor măsuri eficiente de prevenire, intervenție și reducere a acestui tip de violență școlară.

Subordonate acestui scop, cercetarea își propune următoarele **obiective specifice**:

- Determinarea frecvenței și incidenței comportamentelor de tip bullying, din perspectiva elevilor, părinților și cadrelor didactice, pe diferite niveluri de învățământ și în funcție de mediul de proveniență (urban/rural);
- Explorarea percepțiilor elevilor, profesorilor și părinților cu privire la consecințele bullying-ului;
- Evaluarea gradului de conștientizare și pregătire a personalului didactic în identificarea și gestionarea situațiilor de bullying, precum și a mecanismelor instituționale de raportare și intervenție existente;
- Identificarea și sistematizarea celor mai eficiente practici educaționale, psihopedagogice și comunitare în prevenirea și combaterea bullying-ului în școli;
- Formularea unor propuneri de politici educaționale și intervenții aplicabile în vederea construirii unui climat școlar sigur, incluziv și orientat spre bunăstarea elevilor.

Pentru a răspunde scopului și obiectivelor cercetării privind identificarea și analiza fenomenului bullying în mediul educațional preuniversitar din județul Dâmbovița, au fost formulate următoarele **întrebări de cercetare**:

- *Care sunt formele predominante de manifestare ale bullying-ului în organizațiile școlare din județul Dâmbovița, așa cum sunt percepute de elevi, cadre didactice și părinți?*
- *Care este frecvența și distribuția comportamentelor de tip bullying în funcție de vârsta, sexul, mediul de rezidență și nivelul de școlarizare al elevilor?*
- *Ce consecințe are fenomenul bullying asupra climatului școlar, a participării școlare și a stării de bine a elevilor?*
- *Care este percepția elevilor și a cadrelor didactice cu privire la eficiența reglementărilor legislative și a măsurilor instituționale în prevenirea bullying-ului?*

- *Ce relație există între dezvoltarea competențelor prosociale (empatie, comunicare asertivă, cooperare) și diminuarea comportamentelor agresive între elevi?*
- *Care sunt barierele percepute de actori educaționali (elevi, profesori, părinți) în combaterea eficientă a bullying-ului, în special a formei de cyberbullying?*
- *Ce rol are comunitatea educațională extinsă (inclusiv părinții și reprezentanții instituțiilor) în gestionarea fenomenului bullying?*

În contextul investigării manifestărilor de tip bullying în mediul educațional preuniversitar din județul Dâmbovița, cercetarea și-a fundamentat demersul empiric pe următoarele **ipoteze**:

Ipoteza generală H1: Există o relație invers proporțională între dezvoltarea competențelor prosociale la elevi și manifestarea comportamentelor de tip bullying în mediul școlar.

Ipoteza secundară H1.1: Elevii care demonstrează un nivel ridicat al competențelor de cooperare și prietenie sunt mai puțin predispuși să manifeste comportamente de tip bullying.

Ipoteza secundară H1.2: Un nivel ridicat de empatie este asociat cu o probabilitate mai scăzută de implicare în comportamente agresive de tip bullying.

Ipoteza secundară H1.3: Elevii care comunică asertiv și manifestă o atitudine non-agresivă au o tendință redusă de a adopta comportamente de tip bullying.

Ipoteza H2:

Există o corelație semnificativă între intensificarea fenomenului de bullying și creșterea ratelor de absentism și abandon școlar în unitățile de învățământ.

Ipoteza H3:

Adoptarea cadrului legislativ privind prevenirea și combaterea bullying-ului, precum și includerea acestuia în regulamentele unităților școlare (ROFUIP), a contribuit la diminuarea incidenței cazurilor de bullying în școli.

Ipoteza H4 (exploratorie):

Există diferențe semnificative între percepțiile elevilor, părinților și cadrelor didactice privind frecvența, formele și impactul comportamentelor de tip bullying în mediul școlar.

Ipoteza secundară H4.1: Elevii identifică mai frecvent forme subtile sau relaționale de bullying (excludere socială, bârfe, ironii) decât cadrele didactice sau părinții.

Ipoteza secundară H4.2: Părinții subestimează impactul emoțional al bullying-ului comparativ cu percepția elevilor.

Ipoteza secundară H4.3: Cadrele didactice consideră că intervențiile organizațiilor școlare sunt mai eficiente decât le percep elevii sau părinții.

Teza cu titlul ***Bullying-ul în organizațiile școlare - între conflict și intervenție. Măsuri de prevenire și combatere a acestui fenomen*** este structurată în șase capitole, urmate de concluziile finale, însoțite de contribuțiile personale, limitările cercetării și direcțiile posibile de dezvoltare ulterioară:

Capitolul 1, intitulat ***Managementul conflictelor – repere generale***, abordează conflictul ca realitate inevitabilă în interacțiunile umane și organizaționale, analizat dintr-o perspectivă multidisciplinară. Sunt prezentate principalele definiții ale conflictului, evidențiind trecerea de la o viziune negativă, centrată pe opoziție și disfuncționalitate, către o abordare constructivă, în care conflictul poate stimula schimbarea, adaptarea și progresul. Elementele fundamentale ale conflictului – contradicțiile, atitudinile și comportamentele – sunt explicate în relația lor dinamică.

Sunt descrise multiple tipologii ale conflictului (intrapersonal, interpersonal, intergrup), cu accent pe distincțiile dintre conflictele afective, cognitive și de proces. Capitolul detaliază trei paradigme majore de management al conflictului: paradigma „cea mai bună” (care privilegiază colaborarea), perspectiva contingentă (care adaptează strategiile la context) și perspectiva complexității (care recunoaște dinamica și multidimensionalitatea conflictului).

Aplicabilitatea acestor modele este analizată în mediul educațional, unde conflictele apar frecvent la nivelul relațiilor elev-elev, profesor-elev, între cadrele didactice sau în relația școală-familie. Comunicarea eficientă, climatul organizațional pozitiv și un stil managerial democratic sunt identificate drept factori-cheie în prevenirea și gestionarea conflictelor. Astfel, conflictul este conceptualizat nu doar ca o sursă de tensiune, ci și ca un potențial catalizator al învățării, al consolidării relațiilor instituționale și al dezvoltării personale.

Capitolul 2 - ***Conflict vs. Bullying***, investighează fenomenul bullying în contextul educațional, subliniind distincția esențială între conflictul interpersonal și comportamentele de tip abuziv. Bullying-ul este definit prin trăsături specifice (intenționalitate, repetitivitate și dezechilibru de putere), fiind analizat în formele sale verbale, fizice, relaționale și digitale (cyberbullying). Sunt discutate efectele negative asupra victimelor, agresorilor, martorilor și asupra întregului climat școlar.

Capitolul examinează cauzele și factorii de risc, precum și cadrele teoretice relevante, inclusiv modelul ecologic al lui Bronfenbrenner. Sunt prezentate date statistice, tendințe și cercetări actuale care evidențiază amploarea fenomenului în România. În final, se propune o înțelegere integrativă a bullying-ului ca formă de violență relațională, diferită de conflictul obișnuit, cu implicații majore asupra sănătății mintale, incluziunii sociale și siguranței în organizațiile școlare. Acest capitol oferă o sinteză actualizată a

stadiului cunoașterii în domeniu, contribuind la clarificarea conceptuală necesară fundamentării cercetării.

Capitolul 3 - ***Parteneri educaționali împotriva bullying-ului***, evidențiază rolul esențial al actorilor educaționali și comunitari în prevenirea și combaterea bullying-ului în organizațiile școlare. Este analizată implicarea instituțiilor cheie (școala, familia, psihoterapeutul, poliția, ONG-urile și alți parteneri locali) în dezvoltarea unei rețele de sprijin și intervenție sistemică.

Organizația școlară este prezentată ca nucleu al intervenției, având responsabilitatea de a crea un climat incluziv, de a forma personalul și de a activa Grupul de Acțiune Anti-bullying. Familia este recunoscută pentru rolul preventiv în modelarea valorilor, iar consilierul școlar și psihoterapeutul contribuie la identificarea timpurie a victimelor și agresorilor.

Capitolul argumentează necesitatea colaborării interinstituționale și promovează abordarea parteneriatului educațional extins, cu implicarea autorităților locale, poliției, organizațiilor nonguvernamentale și comunității. Astfel, se propune o strategie coerentă, colaborativă și adaptată nevoilor concrete ale mediului școlar românesc.

Capitolul 4, intitulat ***Prezentarea mediului educațional din județul Dâmbovița***, oferă o imagine de ansamblu asupra sistemului educațional din județul Dâmbovița, reprezentând cadrul contextual al cercetării empirice desfășurate în teză. Analiza începe cu structura rețelei școlare, evidențiind distribuția unităților de învățământ în funcție de mediul urban și rural, nivelul de studiu și gradul de accesibilitate.

Sunt prezentate caracteristicile populației școlare și ale personalului didactic, cu accent pe dinamica numerică, profilul demografic și gradul de calificare profesională al cadrelor didactice. Se remarcă disparități între mediile de rezidență, precum și provocări legate de abandonul școlar și deficitul de personal specializat.

Ultima secțiune este dedicată analizării cazurilor de violență școlară înregistrate oficial, inclusiv a manifestărilor de tip bullying. Datele statistice reflectă creșterea raportărilor și conturează un tablou complex al vulnerabilităților sistemice, subliniind nevoia unor măsuri coordonate de prevenție și intervenție.

Capitolul 5 - ***Cercetarea empirică privind identificarea fenomenului bullying și impactul acestuia asupra elevilor în organizațiile școlare din județul Dâmbovița***, constituie nucleul aplicativ al tezei, punând în evidență dimensiunea exploratorie și analitică a fenomenului studiat. Cercetarea este fundamentată teoretic prin clarificarea motivației, a obiectivelor, întrebărilor și ipotezelor formulate, precum și prin justificarea relevanței în contextul educațional local.

În partea metodologică sunt descrise instrumentele utilizate (chestionare distincte pentru elevi, cadre didactice și părinți), etapele derulării investigației și caracteristicile eșantionului selectat. Analiza statistică a datelor obținute evidențiază percepții nuanțate asupra manifestărilor de tip bullying,

oferind o perspectivă comparativă între cele trei categorii de respondenți, concluziile fiind următoarele:

- gradul de conștientizare al fenomenului bullying este ridicat, dar diferă percepția detaliilor;
- există o capacitate moderată de diferențiere bullying–conflict;
- percepții diferite privind frecvența bullyingului;
- raportarea incidentelor rămâne parțial deficitară;
- victimizarea este o realitate semnificativă, dar subraportată;
- dimensiunea emoțională a impactului bullying-ului este cea mai puternic recunoscută;
- empatia, prietenia și cooperarea sunt unanim valorizate ca abilități sociale esențiale;
- există o discrepanță semnificativă între frecvența dorită și cea reală a activităților anti-bullying;
- evoluția fenomenului în pandemie și post-pandemie diferă între grupuri
- actorii educaționali recunosc responsabilitatea comună, dar cu accente diferite.

Rezultatele, în ansamblu, confirmă validitatea conceptuală și statistică a ipotezelor formulate în cadrul cercetării, oferind un cadru coerent de înțelegere a relațiilor dintre competențele prosociale, percepția și manifestarea comportamentelor de tip bullying:

- Ipoteza principală **H1**: *Există o relație invers proporțională între dezvoltarea competențelor prosociale la elevi și manifestarea comportamentelor de tip bullying în mediul școlar, validată.*
- Ipoteza secundară **H1.1**: *Elevii care demonstrează un nivel ridicat al competențelor de cooperare și prietenie sunt mai puțin predispuși să manifeste comportamente de tip bullying, validată.*
- Ipoteza secundară **H1.2**: *Un nivel ridicat de empatie este asociat cu o probabilitate mai scăzută de implicare în comportamente agresive de tip bullying, validată.*
- Ipoteza secundară **H1.3**: *Elevii care comunică asertiv și manifestă o atitudine non-agresivă au o tendință redusă de a adopta comportamente de tip bullying, validată.*
- Ipoteza **H2**: *Există o corelație semnificativă între intensificarea fenomenului de bullying și creșterea ratelor de absenteism și abandon școlar în unitățile de învățământ, validată.*
- Ipoteza **H3**: *Adoptarea cadrului legislativ privind prevenirea și combaterea bullying-ului, precum și includerea acestuia în regulamentele unităților școlare (ROFUIP), a contribuit la diminuarea incidenței cazurilor de bullying în școli, invalidată.*
- Ipoteza **H4** (exploratorie): *Există diferențe semnificative între percepțiile elevilor, părinților și cadrelor didactice privind frecvența, formele și impactul comportamentelor de tip bullying în mediul școlar, validată.*

- Ipoteza secundară **H4.1:** *Elevii identifică mai frecvent forme subtile sau relaționale de bullying (excludere socială, bârfe, ironii) decât cadrele didactice sau părinții, validată.*
- Ipoteza secundară **H4.2:** *Părinții subestimează impactul emoțional al bullying-ului comparativ cu percepția elevilor, invalidată.*
- Ipoteza secundară **H4.3:** *Cadrele didactice consideră că intervențiile organizațiilor școlare sunt mai eficiente decât le percep elevii sau părinții, validată.*

Capitolul 6 - *Identificarea unor măsuri de prevenire și combatere a bullying-ului și elaborarea modelului PACE în organizațiile școlare*, sintetizează dimensiunea aplicativă și constructivă a cercetării, oferind un set coerent de soluții și direcții de intervenție. Sunt evidențiate importanța consilierii educaționale, a managementului emoțional și a cooperării interinstituționale în crearea unui climat școlar sigur și incluziv. Tot în acest capitol este elaborat modelul teoretic PACE (Parteneriat, Autocontrol, Comunicare asertivă, Empatie), alături de un model matematic conceptual derivat din acesta, care structurează relațiile dintre variabilele-cheie implicate în prevenirea fenomenului bullying. Capitolul se încheie cu propuneri strategice pentru politici instituționale și educaționale, fundamentate pe analiza datelor și pe bune practici internaționale.

În încheierea lucrării sunt formulate concluziile generale, însoțite de evidențierea contribuțiilor personale ale autorului: realizarea unei cercetări aplicative în mediul școlar, elaborarea modelului teoretic PACE, validarea ipotezelor privind eficiența intervențiilor, precum și propunerea unui model conceptual-matematic explicativ.

Totodată, sunt recunoscute limitele cercetării, inclusiv cele legate de delimitările eșantionului și de contextul pandemic care a influențat desfășurarea parțială a activităților educaționale în mediul online.

Lucrarea de față, prin caracterul său aplicativ și inovativ, deschide noi perspective de explorare științifică asupra fenomenului bullying în mediul educațional, invitând la extinderea cercetării prin eșantioane mai largi, abordări longitudinale, experimente controlate și validări empirice ale modelului PACE, în vederea fundamentării unor politici educaționale sustenabile, adaptate realităților diverse în organizațiile școlare din România.

CONCLUZII GENERALE

Teza de doctorat s-a concentrat asupra unui fenomen de o gravitate crescătoare în contextul educațional contemporan: bullying-ul în organizațiile școlare. Printr-o abordare interdisciplinară, lucrarea a integrat contribuții din domeniile managementului conflictelor, psihologiei, sociologiei și științelor

educației, construind un cadru teoretic solid, validat prin cercetare aplicativă. Concluziile rezultate reflectă atât complexitatea fenomenului, cât și urgența intervenției sistematice în vederea prevenirii și combaterii sale.

Bullying-ul nu este un simplu conflict între elevi, ci o manifestare sistemică a dezechilibrelor emoționale, sociale și instituționale. Pe parcursul lucrării, s-a evidențiat că prevenirea acestuia nu se poate realiza prin măsuri punctuale, ci doar printr-o strategie integrată, care implică toți actorii educaționali: elevi, profesori, părinți și comunitate. Modelul PACE propus în teză (Parteneriat, Autocontrol, Comunicare asertivă și Empatie) oferă un cadru coerent de acțiune, care poate fi aplicat atât la nivel curricular, cât și extracurricular. Modelul matematic conceptual asociat acestuia prezintă o perspectivă nouă asupra analizei fenomenului, sugerând relații de cauzalitate și permițând estimarea impactului intervențiilor.

Teza relevă necesitatea cultivării competențelor socio-emoționale încă din învățământul preșcolar, accentuând rolul esențial al consilierii educaționale și al dezvoltării empatiei, al autocontrolului și al comunicării responsabile. Totodată, a fost demonstrată importanța formării continue a cadrelor didactice și implicarea elevilor în elaborarea politicilor anti-bullying, ca mecanisme reale de schimbare instituțională. Concluziile confirmă că doar prin abordări sistemice, adaptate cultural și validate empiric, poate fi diminuat bullying-ul în organizațiile școlare din România.

Rezultatele obținute din această cercetare au implicații semnificative pentru politicile educaționale și practicile la nivel de organizație școlară, oferind fundament empiric pentru inițiative de prevenire a violenței școlare. În primul rând, ele susțin implementarea riguroasă a politicilor anti-bullying existente. Faptul că toate școlile din România sunt acum obligate prin lege să adopte măsuri anti-bullying trebuie urmat de acțiuni concrete, iar studiul nostru indică exact ce tip de acțiuni sunt necesare și eficiente.

Rezultatele cercetării validează importanța unor măsuri la nivel instituțional:

- integrarea explicită a valorilor și normelor anti-bullying în documentele școlare oficiale (regulamente, coduri de conduită);
- stabilirea unor proceduri clare de raportare și intervenție în cazurile de bullying (pentru ca personalul școlii să știe exact cum să reacționeze prompt și eficient);
- asigurarea unui suport adecvat pentru cadrele didactice și personalul școlii în gestionarea acestor situații.

Profesorii trebuie formați continuu în domeniul prevenirii bullying-ului, dat fiind că mulți declară că nu știu cum să abordeze astfel de incidente; în acest sens, rezultatele noastre sugerează necesitatea includerii sistematice a tematicii anti-bullying în programele de formare continuă a personalului didactic. Totodată, școlile ar trebui să beneficieze de sprijinul consilierilor școlari și al psihologilor: cercetarea noastră evidențiază rolul crucial al consilierului școlar în atât prevenție, cât și intervenție, însă acest rol trebuie

consolidat (de exemplu, prin reducerea raportului elevi/consilier și extinderea atribuțiilor de suport). De altfel, una dintre recomandări este creșterea capacității serviciilor de consiliere școlară, astfel încât fiecare caz de bullying să poată primi asistență promptă și profesionistă.

Pentru practica școlară curentă, rezultatele studiului transmit mesajul că o abordare sistemică și cooperativă este esențială. Nu doar conducerile organizațiilor școlare și profesorii au responsabilitate în combaterea bullying-ului, ci și elevii înșiși, părinții și comunitatea largită. În lumina constatărilor noastre, se impune crearea unor rețele de sprijin care să includă toți acești actori – de exemplu, echipe anti-bullying la nivelul fiecărei școli, formate din profesori, consilieri, reprezentanți ai elevilor și părinților, care să monitorizeze clima școlară și să intervină colaborativ. Acest mod de lucru corespunde unei viziuni de tipul abordării unitare la nivelul instituției de învățământ, pe care atât literatura de specialitate o recomandă, cât și politicile Ministerului Educației și Cercetării încearcă să o promoveze. Concret, implicațiile practice ale studiului includ: îmbunătățirea regulamentelor școlare (cu prevederi anti-bullying explicite și sancțiuni graduale), introducerea în curriculum a unor activități focalizate pe dezvoltarea abilităților socio-emoționale și a empatiei (de exemplu, ore de dirigenție dedicate subiectului, programe ca „Școala cu toleranță zero la violență” etc.), precum și dezvoltarea de parteneriate cu organizații specializate (ONG-uri, poliție, direcții de asistență socială) pentru a asigura o reacție integrată la cazurile grave.

Rezultatele cercetării noastre oferă dovezi că astfel de măsuri nu sunt doar teoretic benefice, ci au efecte reale: școlile care adoptă politici clare și implică întreaga comunitate obțin o reducere a cazurilor de bullying și creează un mediu mai sigur pentru elevi. Prin urmare, studiul servește ca argument științific în favoarea extinderii și finanțării programelor anti-bullying în organizațiile școlare din România, contribuind la fundamentarea politicilor educaționale bazate pe dovezi.

CONTRIBUȚII PERSONALE

Contribuțiile personale se articulează pe șase direcții esențiale:

1. Realizarea unei analize longitudinale asupra evoluției fenomenului bullying și a cadrului legislativ, de la studiile pionieratului realizate de Dan Olweus, până la cele mai recente cercetări și reglementări internaționale și naționale. Este evidențiat progresul normativ în România în ceea ce privește recunoașterea și combaterea acestui fenomen, iar lucrarea valorifică o bibliografie amplă și diversificată, oferind o viziune integratoare asupra temei.

2. Realizarea unei cercetări aplicative în organizațiile școlare, prin proiectarea și desfășurarea unui studiu comparativ, care a implicat trei categorii relevante de respondenți: elevi, cadre didactice și părinți. Această abordare a permis explorarea percepțiilor multiple asupra bullying-ului, a cauzelor, efectelor și a eficienței strategiilor de intervenție utilizate în practică. Analiza datelor a validat ipoteze fundamentale privind rolul autocontrolului, comunicării asertive, empatiei și parteneriatului educațional în prevenirea și combaterea comportamentelor agresive în cadrul organizațiilor școlare.

3. Elaborarea și utilizarea unor instrumente de cercetare originale: chestionare distincte pentru elevi, cadre didactice și părinți, dar cu întrebări corelate. Aceste instrumente au vizat explorarea dimensiunilor atitudinale, comportamentale și relaționale legate de fenomenul bullying, contribuind la obținerea unor date relevante și pertinente pentru analiza fenomenului.

4. Elaborarea modelului teoretic PACE – acronim pentru Parteneriat, Autocontrol, Comunicare asertivă și Empatie – constituie un cadru teoretic coerent, adaptabil realităților din organizațiile școlare din România, ce poate ghida intervențiile anti-bullying la nivel instituțional și curricular.

Componenta **Parteneriat** evidențiază importanța colaborării constante și reale între școală, familie, elevi și comunitate, ca factor decisiv în identificarea și gestionarea comportamentelor problematice;

Autocontrolul este abordat ca o competență de bază în reglarea emoțională și prevenirea escaladării conflictelor;

Comunicarea asertivă este promovată ca strategie relațională eficientă în raporturile interpersonale și ca mijloc de evitare a comunicării pasive sau agresive;

Empatia, în dimensiunile sale cognitivă și afectivă, este considerată elementul care susține intervenția pozitivă și diminuarea intenției de rănire a celorlalți.

5. Propunerea unui model matematic conceptual, construit pe baza celor patru dimensiuni ale modelului PACE, care oferă o schemă funcțională de analiză a incidenței comportamentelor de tip bullying. Acest model permite cuantificarea relațiilor dintre parteneriat, autocontrol, comunicare și empatie, în raport cu factorii de risc și frecvența manifestării bullying-ului, putând constitui un instrument de evaluare și predicție în cercetările viitoare.

6. Formularea unui set de direcții strategice de intervenție instituțională - recomandări concrete și fezabile, structurate într-un cadru de politici educaționale, care vizează: actualizarea regulamentelor școlare cu prevederi explicite anti-discriminare, crearea de mecanisme clare de raportare a bullying-ului, formarea continuă a personalului școlar, integrarea tematicilor relevante în curriculumul obligatoriu, sprijinirea consilierilor educaționali, precum și dezvoltarea rețelelor de sprijin pentru toate rolurile implicate (victime, agresori, martori). Aceste propuneri reflectă o viziune sistemică, orientată spre sustenabilitate și incluziune, în concordanță cu principiile educației bazate pe drepturile copilului.

LIMITELE CERCETĂRII

Deși prezenta cercetare își propune să aducă o contribuție relevantă în domeniul prevenirii și combaterii bullying-ului în mediul educațional, este important ca rezultatele și concluziile formulate să fie înțelese și interpretate în lumina unor limite metodologice și contextuale specifice.

1. Dimensiunea și structura eșantionului, pentru că studiul a avut caracter regional și un volum relativ limitat al eșantionului implicat în cercetarea aplicativă. Deși s-a urmărit obținerea unei diversități instituționale (urban/rural, gimnaziu/liceu), datele colectate reflectă în primul rând specificul unor unități școlare dintr-un anumit județ. Astfel, generalizarea concluziilor la nivel național trebuie făcută cu prudență, fiind necesare cercetări suplimentare, pe eșantioane extinse și reprezentative statistic.

2. Subiectivitatea răspunsurilor și limitările instrumentelor, pentru că atât elevii, cât și cadrele didactice sau părinții pot fi influențați de factori contextuali (presiunea de conformare, dorința de a oferi „răspunsuri corecte”) sau de înclinația spre autoreprezentare favorabilă. De asemenea, instrumentele utilizate, deși validate științific, pot fi afectate de limitările caracteristice măsurării constructelor psihosociale complexe, cum ar fi empatia sau autocontrolul.

3. Caracterul transversal al cercetării, limitează capacitatea de a surprinde evoluții longitudinale în comportamentele de tip bullying sau în eficiența unor intervenții aplicate în timp. Deși analiza datelor a permis validarea unor ipoteze cu valoare predictivă, o înțelegere aprofundată a impactului măsurilor anti-bullying propuse presupune monitorizarea fenomenului pe termen lung, în contexte educaționale variate.

4. Implicarea parțială a părinților în eșantionul de cercetare.

Numărul relativ redus de părinți participanți, precum și lipsa unor secțiuni dedicate exclusiv explorării atitudinilor, comportamentelor și implicării acestora în acțiuni anti-bullying, restrâng amploarea concluziilor ce pot fi formulate.

5. Lipsa unei evaluări comparative pre și post-intervenție

Modelul PACE și direcțiile de intervenție propuse în teză nu au fost însoțite de o aplicare sistematică și o măsurare a impactului intervențiilor, din rațiuni de timp și resurse. De aceea, eficiența practică a modelului rămâne, în acest moment, la nivel de propunere teoretică validată doar indirect prin corelațiile statistice identificate. O cercetare experimentală viitoare, cu grupuri de control și intervenție, ar permite validarea aplicativă riguroasă a modelului propus.

6. Condiționările impuse de contextul pandemic, care a influențat profund dinamica relațiilor școlare, a comunicării și a accesului la activități față-în-față. Acest context a afectat inclusiv fenomenul bullying-ului, mutându-l

adesea în spațiul virtual (cyberbullying), ceea ce a impus adaptări în metodologia cercetării și poate fi considerat un factor perturbator în raport cu funcționarea normală a mediului școlar.

DIRECȚII PENTRU CERCETĂRI VIITOARE

Această lucrare aduce o contribuție semnificativă la înțelegerea și abordarea bullying-ului în organizațiile școlare, însă și-a propus totodată să deschidă drum pentru noi întrebări și investigații:

1. Extinderea ariei de studiu pe eșantioane mai largi și mai diverse (incluzând un număr semnificativ de școli rurale, precum și școli din diferite regiuni ale țării), pentru a verifica generalizarea concluziilor și a surprinde eventualele diferențe contextuale. O astfel de extindere ar contribui la formularea unor strategii nuanțate, adaptate diversității mediilor școlare din România.

2. Studii longitudinale - cercetări pe termen lung, care să urmărească evoluția fenomenului bullying și efectele intervențiilor în timp. Un design longitudinal (de exemplu, măsurători repetate pe parcursul a 1-2 ani școlari) ar permite evaluarea durabilității impactului modelului PACE asupra climatului școlar și comportamentelor elevilor, precum și identificarea momentelor critice (tranziția de la un nivel de învățăământ la altul, efectul absolvirii elevilor care au beneficiat de program etc.).

3. Experimente controlate și studii de intervenție în care modelul PACE să fie implementat într-un grup de școli, iar alte școli să servească drept grup de control.

4. Analiza componentelor și adaptări pentru diferite grupuri, prin investigarea componente specifice ale intervențiilor (de exemplu, viitoare studii ar putea testa separat impactul implicării părinților, al sesiunilor de consiliere individuală, al activităților cu colegii etc., pentru a vedea ce anume din modelul PACE produce schimbarea cea mai mare). De asemenea, având în vedere că eficacitatea poate varia în funcție de vârstă sau gen, se recomandă dezvoltarea și evaluarea unor versiuni adaptate ale programelor anti-bullying.

5. Validarea modelului matematic pe date empirice. Prin colectarea unor date detaliate (eventual în colaborare cu mai multe școli și utilizând instrumente digitale de raportare a incidentelor), s-ar putea estima parametrii modelului (rata de raportare a comportamentului de tip bullying, probabilitatea de încetare sub diverse intervenții etc.) și verifica acuratețea predicțiilor sale. Un astfel de demers interdisciplinar (îmbinând științele educației cu modelarea matematică) ar putea oferi perspective suplimentare despre dinamica ascunsă a bullyingului și despre pragurile la care intervențiile devin cu adevărat eficiente.

**MINISTRY OF EDUCATION AND RESEARCH
"VALAHIA" UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES
FIELD OF STUDY: MANAGEMENT**

DOCTORAL THESIS SUMMARY

**DOCTORAL SUPERVISOR,
University professor, Habil PhD Constanța POPESCU**

**PHD STUDENT,
Iuliana MIHAI (VASILE)**

TÂRGOVIȘTE

2025

MINISTRY OF EDUCATION AND RESEARCH
"VALAHIA" UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND
HUMANISTIC SCIENCES
FIELD OF STUDY: MANAGEMENT

**BULLYING IN SCHOOL ORGANIZATIONS
– BETWEEN CONFLICT AND INTERVENTION.
MEASURES FOR THE PREVENTION AND
COMBATING OF THIS PHENOMENON**

**DOCTORAL SUPERVISOR,
University professor, Habil PhD Constanța POPESCU**

**PHD STUDENT,
Iuliana MIHAI (VASILE)**

TÂRGOVIȘTE

2025

CONTENT OF THE DOCTORAL THESIS SUMMARY

ACKNOWLEDGEMENTS	23
TABLE OF CONTENTS OF THE DOCTORAL THESIS	24
KEYWORDS	26
THE IMPORTANCE, TIMELINESS, NECESSITY, OPPORTUNITY AND UTILITY OF THE THEME	27
RESEARCH PROBLEM STATEMENT	28
STRUCTURE OF THE DOCTORAL THESIS	30
GENERAL CONCLUSIONS	34
PERSONAL CONTRIBUTIONS	36
LIMITATIONS OF THE RESEARCH	37
DIRECTIONS FOR FUTURE RESEARCH	39

ACKNOWLEDGEMENTS

The completion of this doctoral thesis would not have been possible without the support, encouragement, and involvement of remarkable individuals to whom I am deeply grateful.

I would especially like to express my sincere gratitude to **Professor Constanța Popescu, PhD, habil.**, the coordinator of this thesis, for her constant guidance, professionalism, patience, and constructive rigor that have shaped every stage of this research. Without her timely feedback and continuous support, this thesis would not have found its necessary coherence and direction.

I also extend my gratitude to the faculty members of the Doctoral School of Economic and Humanistic Sciences at Valahia University of Târgoviște, whose academic contributions offered valuable theoretical and methodological benchmarks throughout my formation. Special thanks go to the team of the "Progressio" project, which provided a favorable context for professional development and for deepening the chosen research topic.

I am thankful as well to all the teachers, students, and parents who made the applied research possible through their open and cooperative involvement. Their participation significantly contributed to the validation of the working hypotheses and the shaping of the PACE model proposed in this thesis.

Last but not least, I am deeply grateful to my family, who stood by me with patience, moral support, and understanding, especially during the most challenging times. Without their balance and encouragement, this effort would not have reached completion.

This thesis is truly the result of an extended collaboration, and every contribution—scientific, emotional, or logistical—was essential. I thank all those who believe that education is a space for transformation and for the common good.

TABLE OF CONTENTS OF THE DOCTORAL

INTRODUCTION

CHAPTER 1: CONFLICT MANAGEMENT – GENERAL FRAMEWORK

- 1.1. Defining the Concept of Conflict
- 1.2. Elements of Conflict
- 1.3. Conflict Typologies
- 1.4. Approaches to Conflict
- 1.5. Theories on Conflict Management
 - 1.5.1. Sociological Roots of Conflict Theory
 - 1.5.2. Functional Conflict and the Emergence of Conflict Management
 - 1.5.3. The Three Paradigms of Conflict Management
 - 1.5.4. Modern Applications and the Sequential Theory
- 1.6. Conflict in the Educational Environment
- Partial Conclusions

CHAPTER 2: CONFLICT vs. BULLYING

- 2.1. Conflict and Bullying – Similarities and Differences
- 2.2. Defining the Concept of Bullying
- 2.3. Current State of Knowledge on the Bullying Phenomenon
- 2.4. Typology of Bullying
- 2.5. Manifestations Associated with the Bullying Phenomenon
- 2.6. Key Actors in the Bullying Phenomenon
 - 2.6.1. The Aggressor – Psycho-behavioral Characteristics
 - 2.6.2. The Victim – Psycho-behavioral Characteristics
 - 2.6.3. The Bystander – A Key Actor in Bullying
- 2.7. Bullying in the Educational Environment
- Partial Conclusions

CHAPTER 3: EDUCATIONAL PARTNERS AGAINST BULLYING

- 3.1. The School
- 3.2. The Family
- 3.3. The Psychotherapist
- 3.4. The Police
- 3.5. The Involvement of NGOs
- 3.6. Other Community Partners
- Partial Conclusions

CHAPTER 4: PRESENTATION OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN DÂMBOVIȚA COUNTY

- 4.1. Structure of the School Network
- 4.2. Characteristics of the School Population and Teaching Staff

4.3. Analysis of Recorded Violence Cases in the Educational Environment of Dâmbovița County

Partial Conclusions

CHAPTER 5: EMPIRICAL RESEARCH ON THE IDENTIFICATION OF THE BULLYING PHENOMENON AND ITS IMPACT ON STUDENTS IN SCHOOL ORGANIZATIONS IN DÂMBOVIȚA COUNTY

5.1. Research Foundation

5.1.1. Research Motivation

5.1.2. Research Purpose and Objectives

5.1.3. Research Questions

5.1.4. Research Hypotheses

5.1.5. Importance and Relevance of the Research in the Local Context

5.2. Research Methodology

5.2.1. Type of Research

5.2.2. Research Instruments

5.2.3. Research Sample

5.2.4. Stages of Research Implementation

5.3. Processing and Analysis of Research Results

5.3.1. Prezentarea generală a instrumentelor aplicate și a caracteristicilor demografice ale respondenților

5.3.1. General Presentation of the Applied Instruments and Demographic Characteristics of Respondents

5.3.2. Analysis of Students' Responses

5.3.3. Analysis of Teachers' Responses

5.3.4. Analysis of Parents' Responses

5.3.5. Comparative Analysis Between the Three Categories of Respondents

Research Conclusions

CHAPTER 6: IDENTIFYING MEASURES FOR THE PREVENTION AND COMBATING OF BULLYING AND DEVELOPMENT OF THE PACE MODEL IN SCHOOL ORGANIZATIONS

6.1. The Importance of Bullying Prevention

6.2. Educational Counseling for the Prevention and Combating of Bullying

6.3. Emotional Management

6.4. Managerial Model (Conceptual and Operational) for the Prevention and Combating of Bullying in School Organizations (The PACE Model)

6.4.1. Partnership

6.4.2. Self-Control

6.4.3. Assertive Communication

6.4.4. Empathy

6.5. Conceptual Mathematical Model for Bullying Prevention in School Organizations (Extended PACE Model)

6.6. Institutional and Educational Guidelines for Strengthening a Safe and Inclusive School Climate

Partial Conclusions

GENERAL CONCLUSIONS

PERSONAL CONTRIBUTIONS

LIMITATIONS OF THE RESEARCH

FUTURE RESEARCH DIRECTIONS

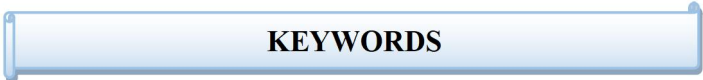
BIBLIOGRAPHY

LIST OF FIGURES

LIST OF TABLES

LIST OF APPENDICES

APPENDICES

KEYWORDS

Bullying, conflict management, conflict, school organizations, aggressive behaviors, cyberbullying, prevention, intervention, PACE model, partnership, self-control, assertive communication, empathy, anti-bullying measures.

THE IMPORTANCE, TIMELINESS, NECESSITY, OPPORTUNITY AND UTILITY OF THE THEME

Conflict is an intrinsic component of human relationships, and its proper management can play a vital role in both social and personal development. However, dysfunctional forms of conflict—such as bullying—can profoundly affect the educational climate, interpersonal relationships, and the psycho-emotional development of children and adolescents. The phenomenon of bullying does not represent a simple conflict between equals, but rather an imbalanced power relationship, marked by the deliberate and repetitive intention to inflict suffering, domination, or exclusion, in verbal, physical, relational, or digital forms.

The topical relevance of the theme is emphasized by the expansion of aggression into the virtual environment (cyberbullying), the growing institutional attention to the phenomenon, and Romania's concerning position among the top countries in Europe regarding the prevalence of bullying in school organizations, according to World Health Organization data. Despite recent legislative progress—including the introduction of the term 'bullying' into the National Education Law, the adoption of methodological norms, and the establishment of Anti-Bullying Action Groups—implementation challenges persist, such as the lack of specialized training and the absence of integrated prevention strategies.

The necessity of this research stems from these realities: from the proven impact of bullying on students' well-being, from the difficulty in distinguishing between conflict and systematic aggression, and from the lack of coherent, scientifically validated intervention models adapted to the Romanian educational context.

The relevance of the topic is further supported by the growing international interest in understanding and addressing this phenomenon, as well as by local initiatives in which the author has been actively involved—such as participation in the Erasmus+ program “Who Let the Bullies Out?” and the organization of training courses for teachers in Dâmbovița County.

The utility of this thesis lies in its applied and integrative nature: the research offers an empirical analysis of the perceptions of students, parents, and teachers regarding bullying, proposes an original theoretical model (PACE), develops a conceptual mathematical model, and outlines strategic directions for institutional and educational interventions. Through its multidisciplinary approach—combining elements of conflict management, psychology, sociology, law, and education sciences—the thesis provides a viable framework for the development of public policies and sustainable interventions, aimed at fostering a safe, equitable, and inclusive school climate.

RESEARCH PROBLEM STATEMENT

The general objective of this research is to conduct a comprehensive analysis of the impact of the bullying phenomenon in pre-university educational settings, with a particular focus on Dâmbovița County, as perceived by students, teachers, and parents, in order to identify effective measures for prevention, intervention, and reduction of this form of school violence.

In accordance with this objective, the research pursues the following **specific goals**:

- To determine the frequency and incidence of bullying behaviors from the perspective of students, parents, and teaching staff, across various educational levels and according to their environment of origin (urban/rural);
- To explore the perceptions of students, teachers, and parents regarding the consequences of bullying;
- To assess the level of awareness and preparedness of teaching staff in identifying and managing bullying situations, as well as the effectiveness of institutional mechanisms for reporting and intervention;
- To identify and systematize the most effective educational, psycho-pedagogical, and community practices for preventing and combating bullying in schools;
- To formulate proposals for educational policies and applicable interventions aimed at building a safe, inclusive school climate focused on student well-being.

In order to address the research purpose and objectives regarding the identification and analysis of the bullying phenomenon in pre-university education in Dâmbovița County, the following **research questions** were formulated:

- *What are the predominant forms of bullying as perceived by students, teachers, and parents in school organizations in Dâmbovița County?*
- *What is the frequency and distribution of bullying behaviors according to students' age, gender, residential environment, and level of schooling?*
- *What are the consequences of bullying on the school climate, student attendance, and overall well-being?*
- *How do students and teachers perceive the effectiveness of legislative regulations and institutional measures in preventing bullying?*
- *What is the relationship between the development of prosocial skills (empathy, assertive communication, cooperation) and the reduction of aggressive behaviors among students?*

- *What are the perceived barriers by educational stakeholders (students, teachers, parents) in effectively combating bullying, especially cyberbullying?*
- *What role does the extended educational community (including parents and institutional representatives) play in managing the bullying phenomenon?*

Within the context of investigating bullying manifestations in the pre-university educational environment of Dâmbovița County, the research is empirically based on the following **hypotheses**:

General Hypothesis H1:

There is an inverse relationship between the development of prosocial skills among students and the occurrence of bullying behaviors in the school environment.

Secondary Hypothesis H1.1:

Students who demonstrate a high level of cooperation and friendship skills are less likely to engage in bullying behaviors.

Secondary Hypothesis H1.2:

A high level of empathy is associated with a lower likelihood of involvement in aggressive bullying behaviors.

Secondary Hypothesis H1.3:

Students who communicate assertively and display non-aggressive attitudes tend to adopt bullying behaviors less frequently.

Hypothesis H2:

There is a significant correlation between the intensification of bullying and increased rates of absenteeism and school dropout in educational institutions.

Hypothesis H3:

The adoption of legislative frameworks for the prevention and combating of bullying, as well as their inclusion in school regulations (ROFUIP), has contributed to the reduction in the incidence of bullying cases in schools.

Exploratory Hypothesis H4:

There are significant differences between students', parents', and teachers' perceptions regarding the frequency, forms, and impact of bullying behaviors in schools.

Secondary Hypothesis H4.1:

Students more frequently identify subtle or relational forms of bullying (e.g., social exclusion, gossip, sarcasm) than teachers or parents.

Secondary Hypothesis H4.2:

Parents tend to underestimate the emotional impact of bullying compared to students' perceptions.

Secondary Hypothesis H4.3:

Teachers consider school organization interventions to be more effective than they are perceived to be by students or parents.

STRUCTURE OF THE DOCTORAL THESIS

The doctoral thesis entitled *"Bullying in School Organizations – Between Conflict and Intervention. Measures for the Prevention and Combating of This Phenomenon"* is structured into six chapters, followed by final conclusions, including the author's personal contributions, research limitations, and potential directions for further development.

Chapter 1, entitled *Conflict Management – General Landmarks*, addresses conflict as an inevitable reality in human and organizational interactions, analyzed from a multidisciplinary perspective. The main definitions of conflict are presented, highlighting the shift from a negative view focused on opposition and dysfunctionality to a constructive approach in which conflict can stimulate change, adaptation, and progress. The fundamental elements of conflict—contradictions, attitudes, and behaviors—are explained in their dynamic relationship.

Multiple typologies of conflict (intrapersonal, interpersonal, intergroup) are described, with an emphasis on distinctions between affective, cognitive, and process-related conflicts. The chapter details three major paradigms of conflict management: the “best” paradigm (which prioritizes collaboration), the contingency perspective (which adapts strategies to context), and the complexity perspective (which recognizes the dynamic and multidimensional nature of conflict).

The applicability of these models is analyzed in the educational environment, where conflicts frequently arise in student-student, teacher-student, teacher-teacher, or school-family relationships. Effective communication, a positive organizational climate, and a democratic managerial style are identified as key factors in preventing and managing conflicts. Thus, conflict is conceptualized not only as a source of tension but also as a potential catalyst for learning, strengthening institutional relationships, and personal development.

Chapter 2 – *Conflict vs. Bullying* explores the phenomenon of bullying in the educational context, emphasizing the essential distinction between interpersonal conflict and abusive behaviors. Bullying is defined by specific characteristics—intentionality, repetition, and power imbalance—and is analyzed in its various forms: verbal, physical, relational, and digital (cyberbullying). The chapter discusses the negative effects on victims, perpetrators, bystanders, and the overall school climate.

The chapter also examines the causes and risk factors associated with bullying, along with relevant theoretical frameworks, including Bronfenbrenner's ecological model. It presents statistical data, trends, and recent research that highlight the scope of the phenomenon in Romania.

Ultimately, the chapter proposes an integrative understanding of bullying as a form of relational violence—distinct from ordinary conflict—with significant implications for mental health, social inclusion, and safety within school organizations. This section provides an up-to-date synthesis of the current state of knowledge in the field, contributing to the conceptual clarification necessary for grounding the research.

Chapter 3 – *Educational Partners Against Bullying* highlights the essential role played by educational and community actors in preventing and combating bullying within school organizations. It analyzes the involvement of key institutions—such as schools, families, psychotherapists, the police, NGOs, and other local partners—in developing a support network and systemic intervention framework.

The school organization is presented as the core of intervention, bearing the responsibility to create an inclusive climate, train staff, and activate the Anti-Bullying Action Group. The family is acknowledged for its preventive role in shaping values, while the school counselor and psychotherapist contribute to the early identification of victims and aggressors.

This chapter argues for the necessity of interinstitutional collaboration and promotes an extended educational partnership approach, involving local authorities, law enforcement, NGOs, and the broader community. It proposes a coherent and collaborative strategy tailored to the specific needs of the Romanian school environment.

Chapter 4 – *Overview of the Educational Environment in Dâmbovița County* provides a comprehensive picture of the educational system in Dâmbovița County, serving as the contextual framework for the empirical research conducted in the thesis. The analysis begins with the structure of the school network, highlighting the distribution of educational institutions by urban and rural settings, levels of education, and degree of accessibility.

It presents the characteristics of the student population and teaching staff, with a focus on numerical dynamics, demographic profiles, and the professional qualification levels of teachers. The chapter notes disparities between different residential areas, as well as challenges such as school dropout and shortages of specialized personnel.

The final section is dedicated to the analysis of officially reported cases of school violence, including bullying manifestations. Statistical data reflect an increase in reported incidents and outline a complex picture of systemic vulnerabilities, underlining the need for coordinated prevention and intervention measures.

Chapter 5 – *Empirical Research on Identifying the Bullying Phenomenon and Its Impact on Students in School Organizations in Dâmbovița County* represents the applied core of the thesis, emphasizing the exploratory and analytical dimension of the studied phenomenon. The research is theoretically grounded through the clarification of the motivation, objectives,

research questions, and hypotheses, as well as through the justification of its relevance within the local educational context.

The methodological section describes the tools used (separate questionnaires for students, teachers, and parents), the stages of the investigation process, and the characteristics of the selected sample. The statistical analysis of the data obtained highlights nuanced perceptions of bullying behaviors, offering a comparative perspective among the three respondent categories. The conclusions are as follows:

- The level of awareness regarding the bullying phenomenon is high, but perceptions of specific details vary;
- There is a moderate capacity to differentiate between bullying and conflict;
- Perceptions of the frequency of bullying differ;
- Incident reporting remains partially deficient;
- Victimization is a significant but underreported reality;
- The emotional dimension of the bullying impact is the most strongly acknowledged;
- Empathy, friendship, and cooperation are unanimously valued as essential social skills;
- There is a significant discrepancy between the desired and actual frequency of anti-bullying activities;
- The development of the phenomenon during and after the pandemic differs among groups;
- Educational stakeholders acknowledge shared responsibility, but with varying emphases.

Overall, the results confirm the conceptual and statistical validity of the hypotheses formulated in the research, offering a coherent framework for understanding the relationships between prosocial competencies, perceptions, and the manifestation of bullying behaviors:

➤ Main Hypothesis **H1**: *There is an inverse relationship between the development of students' prosocial competencies and the occurrence of bullying behaviors in the school environment – validated.*

➤ Secondary Hypothesis **H1.1**: *Students who demonstrate a high level of cooperation and friendship competencies are less likely to engage in bullying behaviors – validated.*

➤ Secondary Hypothesis **H1.2**: *A high level of empathy is associated with a lower likelihood of engaging in aggressive bullying behaviors – validated.*

➤ Secondary Hypothesis **H1.3**: *Students who communicate assertively and exhibit a non-aggressive attitude tend to adopt bullying behaviors to a lesser extent – validated.*

➤ Hypothesis **H2**: *There is a significant correlation between the intensification of the bullying phenomenon and increased rates of absenteeism and school dropout in educational institutions – validated.*

➤ Hypothesis **H3**: *The adoption of a legislative framework for preventing and combating bullying, as well as its inclusion in school regulations*

(ROFUIP), has contributed to the reduction in the incidence of bullying cases in schools – **invalidated**.

➤ Hypothesis **H4** (exploratory): *There are significant differences between students', parents', and teachers' perceptions regarding the frequency, forms, and impact of bullying behaviors in the school environment* – **validated**.

➤ Secondary Hypothesis **H4.1**: *Students more frequently identify subtle or relational forms of bullying (social exclusion, gossip, mockery) than teachers or parents* – **validated**.

➤ Secondary Hypothesis **H4.2**: *Parents underestimate the emotional impact of bullying compared to students' perceptions* – **invalidated**.

➤ Secondary Hypothesis **H4.3**: *Teachers perceive school organizational interventions as more effective than they are perceived by students or parents* – **validated**.

Chapter 6 – *Identifying Measures for Preventing and Combating Bullying and Developing the PACE Model in School Organizations* synthesizes the applied and constructive dimension of the research, offering a coherent set of solutions and intervention directions. The chapter highlights the importance of educational counseling, emotional management, and inter-institutional cooperation in creating a safe and inclusive school climate.

This chapter also introduces the theoretical PACE model (Partnership, Autocontrol, Assertive Communication, Empathy), along with a derived conceptual mathematical model that structures the relationships between key variables involved in bullying prevention. The chapter concludes with strategic proposals for institutional and educational policies, grounded in data analysis and international best practices.

In the final part of the thesis, general conclusions are drawn, accompanied by a presentation of the author's personal contributions: conducting an applied study in the school environment, developing the PACE theoretical model, validating hypotheses regarding the effectiveness of interventions, and proposing an explanatory conceptual-mathematical model.

At the same time, the limitations of the research are acknowledged, including those related to sample boundaries and the pandemic context, which partially influenced the conduct of educational activities in the online environment.

Through its applied and innovative nature, this thesis opens new perspectives for scientific exploration of the bullying phenomenon in educational settings. It encourages the expansion of research through larger samples, longitudinal approaches, controlled experiments, and empirical validations of the PACE model, with the aim of grounding sustainable

educational policies adapted to the diverse realities of Romanian school organizations.

GENERAL CONCLUSIONS

The doctoral thesis focused on a phenomenon of growing severity in the contemporary educational context: bullying within school organizations. Through an interdisciplinary approach, the thesis integrated contributions from conflict management, psychology, sociology, and educational sciences, constructing a solid theoretical framework validated through applied research. The conclusions reflect both the complexity of the phenomenon and the urgency of a systematic intervention aimed at its prevention and mitigation.

Bullying is not merely a simple conflict between students, but a systemic manifestation of emotional, social, and institutional imbalances. Throughout the thesis, it was emphasized that its prevention cannot be achieved through isolated actions but only through an integrated strategy involving all educational stakeholders: students, teachers, parents, and the broader community. The PACE model proposed in the thesis (Partnership, Autocontrol, Assertive Communication, and Empathy) provides a coherent framework for action, applicable both within and beyond the curriculum. The associated conceptual mathematical model introduces a new perspective on analyzing the phenomenon, suggesting causal relationships and enabling the estimation of intervention impacts.

The thesis underscores the necessity of cultivating socio-emotional skills from early childhood education, emphasizing the essential role of educational counseling and the development of empathy, self-control, and responsible communication. It also demonstrates the importance of ongoing teacher training and the involvement of students in the development of anti-bullying policies as genuine mechanisms for institutional change. The conclusions confirm that only through systemic, culturally adapted, and empirically validated approaches can bullying in Romanian school organizations be significantly reduced.

The results obtained from this research carry significant implications for educational policies and school-level practices, providing empirical support for initiatives aimed at preventing school violence. First and foremost, they advocate for the rigorous implementation of existing anti-bullying policies. The fact that all schools in Romania are now legally required to adopt anti-bullying measures must be followed by concrete actions—and this study clearly outlines the types of actions that are necessary and effective.

The research findings validate the importance of implementing institutional-level measures:

- the explicit integration of anti-bullying values and norms into official school documents (such as regulations and codes of conduct);
- the establishment of clear procedures for reporting and intervening in bullying cases (so that school staff know exactly how to respond promptly and effectively);
- the provision of adequate support for teachers and school staff in managing these situations.

Teachers must receive ongoing training in bullying prevention, especially since many report not knowing how to address such incidents. In this regard, our findings suggest the systematic inclusion of anti-bullying content in continuous professional development programs for teaching staff. At the same time, schools should be supported by school counselors and psychologists. Our research highlights the crucial role of the school counselor in both prevention and intervention; however, this role needs to be strengthened (for example, by reducing the student-to-counselor ratio and expanding support-related responsibilities). One of our key recommendations is to increase the capacity of school counseling services so that each bullying case can receive prompt and professional assistance.

For current school practice, the study sends the clear message that a systemic and cooperative approach is essential. The responsibility to combat bullying does not rest solely with school leadership and teachers, but also with students, parents, and the broader community. In light of our findings, the creation of support networks involving all these actors is necessary—for example, anti-bullying teams in every school, made up of teachers, counselors, student and parent representatives, tasked with monitoring the school climate and intervening collaboratively. This approach aligns with the whole-school strategy advocated by both academic literature and the policies promoted by the Ministry of Education and Research.

In practical terms, the implications of the study include: improving school regulations (by including explicit anti-bullying provisions and progressive sanctions); integrating activities focused on developing socio-emotional skills and empathy into the curriculum (e.g., homeroom hours dedicated to the topic, programs like “Schools with Zero Tolerance for Violence”); and developing partnerships with specialized organizations (NGOs, police, social assistance services) to ensure an integrated response to severe cases.

Our research provides evidence that such measures are not merely theoretically beneficial but have real-world effects: schools that adopt clear

policies and involve the entire community see a reduction in bullying incidents and create a safer environment for students. Therefore, this study serves as scientific support for the expansion and funding of anti-bullying programs in Romanian school organizations, contributing to the development of evidence-based educational policies.

PERSONAL CONTRIBUTIONS

The personal contributions of the author are structured along six key directions:

1. Conducting a longitudinal analysis of the evolution of the bullying phenomenon and its legislative framework, from the pioneering studies of Dan Olweus to the most recent international and national research and regulations. The thesis highlights Romania's normative progress in recognizing and addressing bullying and draws on an extensive and diverse bibliography, offering an integrative perspective on the topic.

2. Carrying out an applied research study within school organizations, through the design and implementation of a comparative study involving three relevant respondent categories: students, teachers, and parents. This approach enabled the exploration of multiple perspectives on bullying, including its causes, effects, and the effectiveness of intervention strategies used in practice. Data analysis validated key hypotheses regarding the role of self-control, assertive communication, empathy, and educational partnership in preventing and combating aggressive behavior within school settings.

3. Design and use of original research instruments: distinct questionnaires for students, teachers, and parents, yet correlated in content. These instruments were developed to explore attitudinal, behavioral, and relational dimensions associated with bullying and contributed to the collection of relevant and meaningful data for analyzing the phenomenon.

4. Development of the theoretical PACE model (an acronym for Partnership, Self-control, Assertive Communication, and Empathy) which constitutes a coherent theoretical framework adaptable to the realities of Romanian school organizations and capable of guiding institutional and curricular anti-bullying interventions.

The Partnership component emphasizes the importance of sustained and genuine collaboration between the school, family, students, and the community as a decisive factor in identifying and addressing problematic behaviors.

Self-control is treated as a core competency for emotional regulation and preventing conflict escalation.

Assertive communication is promoted as an effective relational strategy in interpersonal interactions and as a means of avoiding passive or aggressive communication styles.

Empathy, in both its cognitive and affective dimensions, is regarded as the foundation for positive intervention and the reduction of intent to harm others.

5. Proposing a conceptual mathematical model, built upon the four dimensions of the PACE framework, which provides a functional schema for analyzing the incidence of bullying behaviors. This model enables the quantification of relationships between partnership, self-control, communication, and empathy, in relation to risk factors and the frequency of bullying manifestations, offering a tool for evaluation and prediction in future research.

6. Formulating a set of strategic institutional intervention directions - feasible, concrete recommendations structured within an educational policy framework. These include: updating school regulations with explicit anti-discrimination provisions; establishing clear bullying reporting mechanisms; ensuring continuous training for school staff; integrating relevant themes into the mandatory curriculum; supporting educational counselors; and developing support networks for all parties involved (victims, aggressors, witnesses). These proposals reflect a systemic, sustainability-oriented, and inclusive vision aligned with the principles of child rights-based education.

LIMITATIONS OF THE RESEARCH

Although this research aims to make a relevant contribution to the field of bullying prevention and intervention in educational settings, it is important that the results and conclusions are understood and interpreted in light of specific methodological and contextual limitations:

1. Sample size and structure: The study had a regional scope and involved a relatively limited sample in the applied research component. Although an effort was made to ensure institutional diversity (urban/rural, lower and upper secondary education), the collected data primarily reflect the

specific characteristics of schools in a particular county. Therefore, generalizing the conclusions to a national level should be done with caution, and further research involving larger and statistically representative samples is necessary.

2. Response subjectivity and instrument limitations: Responses from students, teachers, and parents may have been influenced by contextual factors such as social desirability bias (the tendency to give “correct” or socially acceptable answers) or pressure to conform. In addition, although the research instruments used were scientifically validated, they are still subject to the inherent limitations of measuring complex psychosocial constructs such as empathy or self-control.

3. Cross-sectional nature of the research: The study's design limits its ability to capture longitudinal developments in bullying behaviors or in the effectiveness of interventions over time. Although the data analysis allowed for the validation of hypotheses with predictive value, a deeper understanding of the impact of proposed anti-bullying measures would require long-term monitoring of the phenomenon in diverse educational contexts.

4. Partial involvement of parents in the research sample: The relatively small number of participating parents, along with the absence of sections specifically dedicated to exploring their attitudes, behaviors, and involvement in anti-bullying efforts, limits the scope of the conclusions that can be drawn regarding parental roles.

5. Lack of pre- and post-intervention comparative evaluation: The PACE model and the proposed intervention directions were not accompanied by a systematic application and impact assessment due to time and resource constraints. Therefore, the practical effectiveness of the model currently remains at the level of a theoretical proposal, validated only indirectly through identified statistical correlations. A future experimental study, involving control and intervention groups, would allow for rigorous applied validation of the proposed model.

6. Constraints imposed by the pandemic context: The COVID-19 pandemic profoundly affected the dynamics of school relationships, communication, and access to in-person activities. This context also impacted the manifestation of bullying, which often shifted to the virtual space (cyberbullying), requiring adaptations in research methodology and representing a disruptive factor relative to the normal functioning of the school environment.

DIRECTIONS FOR FUTURE RESEARCH

This paper makes a significant contribution to the understanding and approach to bullying in school organizations, while also aiming to open the path for new questions and investigations:

1. Expanding the study area to larger and more diverse samples - including a significant number of rural schools as well as schools from various regions of the country - in order to verify the generalizability of the conclusions and to capture potential contextual differences. Such an extension would contribute to the development of nuanced strategies adapted to the diversity of school environments in Romania.

2. Longitudinal studies - long-term research tracking the evolution of the bullying phenomenon and the effects of interventions over time. A longitudinal design (e.g., repeated measurements over the course of 1–2 school years) would allow for an evaluation of the sustained impact of the PACE model on school climate and student behaviors, as well as the identification of critical transition points (such as progression between educational levels or the graduation of students who benefited from the program).

3. Controlled experiments and intervention studies in which the PACE model is implemented in a group of schools, with other schools serving as a control group.

4. Component analysis and adaptations for different groups, by investigating specific elements of the interventions. For example, future studies could separately test the impact of parental involvement, individual counseling sessions, peer activities, etc., to determine which aspects of the PACE model drive the most significant change. Furthermore, considering that effectiveness may vary by age or gender, the development and evaluation of adapted versions of anti-bullying programs is recommended.

5. Validation of the mathematical model with empirical data. By collecting detailed data (potentially in collaboration with multiple schools and using digital incident reporting tools), it would be possible to estimate the model's parameters (e.g., bullying reporting rates, probability of behavior cessation under different interventions) and verify the accuracy of its predictions. Such an interdisciplinary endeavor - combining educational sciences with mathematical modeling - could provide deeper insight into the hidden dynamics of bullying and help identify the intervention thresholds at which actions become truly effective.